

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
İÇİNDEKİLER	11
KISALTMALAR	19
GİRİŞ	23

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK E-DÖNÜŞÜM, E-DEVLET, BİLGİ TOPLUMU KAVRAMLARI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

A. E-DÖNÜŞÜM	27
1. KAVRAM, TANIM VE TERİM.....	27
2. YAKIN KAVRAMLARIN AÇIKLANMASI	29
a. Dijital Dönüşüm	29
b. Örgütsel Değişim	30
c. Bilgi İletişim Teknolojileri ve İnternet.....	31
d. Otomasyon	31
B. E-DEVLET.....	32
1. KAVRAM, TANIM VE TERİM.....	32
2. YAKIN KAVRAMLARIN AÇIKLANMASI	34
a. Elektronik Yönetim	34
b. Mobil Devlet	35
c. Dijital Yönetişim.....	35
d. Elektronik Ticaret.....	36
e. E-Vatandaş / E-Şirket.....	37
f. E-Kurum / E-İdare	37
3. E-DEVLETİN UNSURLARI	38
a. Kamu Kurumları.....	38
b. Kamu Çalışanları	38
c. Vatandaş.....	38
d. Şirketler	39
e. Diğer Kurumlar	39
4. E-DEVLETİN ÖZELLİKLERİ	41
a. E-Devletin Bir Bilgi Devleti Olması	41

b. E-Devletin Teknik Bir Devlet Olması.....	42
5. E-DEVLETE YÖNELMENİN ARDINDAKİ NEDENLER	42
6. E-DEVLETİN AMAÇLARI VE BEKLENEN YARARLARI	44
a. Kamu Harcamalarında Tasarruf Sağlanması	44
b. Şeffaflık	44
c. Kaliteli ve Kesintisiz Hizmet Verilmesi.....	45
d. Vatandaş Katılımının Artırılması.....	45
e. Ekonomik Gelişmeye Katkısı	45
f. Vatandaş-Devlet Etkileşiminin Sağlanması	45
g. Katılıma Dayalı Politika Süreçlerinin Oluşturulması	46
7. E-DEVLETE GEÇİŞ AŞAMALARI	47
8. E-DEVLET MODELİNİN KARŞILAŞABİLECEĞİ ZORLUKLAR	48
a. Hukuksal Altyapı Sorunu	48
b. Güvenlik Sorunu	48
c. Uyum, Erişim ve Eğitim Sorunu	49
d. Maliyet Sorunu.....	49
e. Öncü İnisiyatif Sorunu.....	50
C. BİLGİ TOPLUMU.....	50
1. KAVRAM, TANIM VE TERİM	50
2. YAKIN KAVRAMLARIN AÇIKLANMASI.....	51
a. Bilgi Toplumu Teknolojileri	51
b. Endüstri 4.0	52
c. Nesnelerin İnterneti	53
d. Yapay Zeka	53
e. Bulut Bilişim	54
f. Büyük Veri (Big Data)	55
g. Blok Zincir (Blockchain)	56
D. BİLGİ TOPLUMU YOLUNDA GELENEKSEL DEVLETEN E-DEVLETE TARİHSEL GELİŞİM.....	57
1. KLASİK DEVLET ANLAYIŞINDAN ELEKTRONİK DEVLETE.....	57
2. ELEKTRONİK DEVLETE DÖNÜŞÜM	58
3. BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM	60

İKİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE E-DEVLET SÜRECİ VE
TÜRK VERGİ İDARESİNDE E-DÖNÜŞÜM

A. DÜNYADA E-DEVLET SÜRECİ VE UYGULAMALAR	65
1. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	65
2. SİNGAPUR.....	66
3. GÜNEY KORE	67
4. BİRLEŞİK KRALLIK	68
5. DİĞER ÜLKE ÖRNEKLERİ	69
B. TÜRKİYE'DE E-DEVLET SÜRECİ VE UYGULAMALAR.....	71
1. TÜRKİYE'DE E-DEVLET DÜŞÜNCESİNİN OLUŞMASI	71
2. E-DEVLETİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE E-DEVLETE GEÇME YOLUNDA YAPILAN ÖNEMLİ ÇALIŞMA VE PROJELER	72
a. Bilişim ve Ekonomik Modernizasyon Raporu	73
b. Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Anaplanı (TUENA).....	73
c. E-Ticaret Koordinasyon Kurulu (1998-2002)	74
d. KamuNET (1998-2002).....	74
e. E-Avrupa Eylem Planı (2001)	74
f. E-Türkiye Girişimi (2001)	75
g. E-Dönüşüm Türkiye Projesi (2002-...)	76
h. 2006-2010 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı	77
ı. Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013).....	78
i. E-Devlet Kapısı.....	78
j. UDHB E-Devlet Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'nın Kuruluşu	79
k. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)	79
l. 2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı	80
m. 2016-2019 Ulusal E-Devlet Stratejisi ve Eylem Planı	80
n. On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)	82
o. On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028).....	82
ö. Orta Vadeli Program (2025-2027)	83
p. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi'nin Kuruluşu	83
3. E-DEVLET UYGULAMALARINDA SORUMLU KURUMLAR	85
4. E-DÖNÜŞÜME YÖNELİK TEMEL YASAL DÜZENLEMELER	87
5. E-DÖNÜŞÜMDE ÖNEMLİ BİR AŞAMA: E-İMZA	88
6. TÜRKİYE'DE BAZI E-DEVLET UYGULAMALARI	89

C. TÜRKİYE’DE E-DEVLETİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	93
D. TÜRK VERGİ İDARESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE ELEKTRONİK DÖNÜŞÜM	98
1. TÜRK VERGİ İDARESİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	98
2. TÜRK VERGİ İDARESİNİN MEVCUT YAPISI VE GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI.....	101
3. TÜRK VERGİ İDARESİNDE ELEKTRONİK DÖNÜŞÜM	104
a. Vergi İdaresi Plan ve Politikalarında E-Dönüşüm	104
b. E-Dönüşümün Hukuki Temelleri	107
c. E-Dönüşüm Süreci.....	110

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK VERGİ İDARESİNDE ELEKTRONİK UYGULAMALAR

A. KURUM İÇİ E-DÖNÜŞÜME YÖNELİK UYGULAMALAR.....	114
1. VERGİ DAİRESİ OTOMASYON PROJELERİ	114
a. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi I (VEDOP I)	114
b. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi II (VEDOP II)	116
c. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi III (VEDOP III)	117
d. Elektronik Vergi Daireleri Otomasyonu (E-VDO).....	117
e. Elektronik Vergi Dairesi (E-VDB)	119
f. Diğer Otomasyon Projeleri.....	121
(1) Müdür Denetim Otomasyon Sistemi (M-DOS).....	121
(2) MTV Daireleri Otomasyon Uygulamaları (MOTOP).....	122
(3) Takdir Komisyonu Otomasyon Uygulaması (TAKKOM)	122
(4) Dava Takip Uygulaması (DATAP)	123
(5) GİBUX İşletim Sistemi	124
2. VDK VERGİ DENETİM ANALİZ SİSTEMİ (VDK-VEDAS)	125
3. VDK SÜREKLİ GÖZETİM VE DENETİM AĞI (VDK-SİGMA).....	125
4. VDK BİLGİ SİSTEMİ (VDK-BİS)	126
5. ÖZELGE OTOMASYON SİSTEMİ (E-ÖZELGE)	127
6. ELEKTRONİK YOKLAMA SİSTEMİ (E-YOKLAMA)	128
7. ELEKTRONİK TEBLİGAT SİSTEMİ (E-TEBLİGAT)	130
8. VERGİ İLETİŞİM MERKEZİ (VİMER) (444 0 189)	134
9. BİLGİ TOPLAMA VE VERGİ İSTİHBARATINA YÖNELİK UYGULAMALAR	136
a. Vergi Kimlik Numarası Uygulaması	136
b. Bilgisayar Destekli Denetim Projesi (BİDDEP)	137
c. Veri Ambarı Uygulaması (VERİA).....	138
d. E-Ticaret ve Mükellef Uyumunun İzlenmesi Bilgi Transfer Sistemi (BTRANS).....	139

e. Mükellef Bilgi Sistemi (MBS).....	141
f. Performans Bilgi Sistemi (PBS)	142
g. Mekânsal Veri Analizi Sistemi (MEVA).....	142
10. RİSKLİ MÜKELLEFLERİN TESPİTİNE YÖNELİK UYGULAMALAR.....	143
a. Sahte Belge Risk Analiz Programı (SARP).....	143
b. Riskli İade Takip ve Analiz Programı (RİTAP).....	144
c. Veri Görselleştirme ve Analiz Sistemi (VEGAS)	144
d. Bandrollü Ürün İzleme Sistemi (BÜİS)	145
e. Merkezi Risk Analizi ve Katmanlaştırma Modeli (MERAK)	147
11. VERGİ İADELERİNE YÖNELİK UYGULAMALAR	148
a. KDV İadesi Risk Analiz Sistemi (KDVİRA).....	148
b. KDV Makro Analiz Raporu Uygulaması (MAR).....	150
c. KDV İade Takip Sistemi (KDVİTS)	151
d. ÖTV İadesi Risk Analiz Sistemi (ÖTVİRA).....	152
e. Elektronik ÖTV Takip Sistemi (ÖTVBİS).....	153
f. Gelir/ Kurumlar Vergisi İade Sistemi (GEKSİS)	154
g. İadem Nerede Uygulaması	154
12. İNSAN KAYNAKLARI OTOMASYON UYGULAMASI (İNKA)	155
13. KURUMSAL E-BELGE YÖNETİM SİSTEMİ (KEYS).....	155
B. VERGİ MÜKELLEFLERİNE VE MESLEK MENSUPLARINA YÖNELİK UYGULAMALAR	156
1. İNTERNET VERGİ DAİRESİ UYGULAMASI	156
2. İNTERAKTİF VERGİ DAİRESİ PROJESİ.....	159
3. DİJİTAL VERGİ DAİRESİ.....	161
4. ELEKTRONİK ORTAMDA VERİLECEK BEYANNAME VE BİLDİRİMLERE YÖNELİK UYGULAMALAR.....	162
a. Elektronik Beyan Sistemi Uygulaması (E-BEYANNAME)	162
b. Hazır Beyan Sistemi Uygulaması (HAZIR BEYAN).....	165
5. ELEKTRONİK ORTAMDA DÜZENLENECEK BELGELERE YÖNELİK UYGULAMALAR	167
a. Elektronik Fatura Uygulaması (E-FATURA)	167
b. Elektronik Arşiv Fatura Uygulaması (E-ARŞİV FATURA)	172
c. Elektronik Bilet ve Yolcu Listesi (E-BİLET VE E-YOLCU)	174
d. Elektronik İrsaliye Uygulaması (E-İRSALİYE)	176
e. Elektronik Serbest Meslek Makbuzu Uygulaması (E-SMM).....	177
f. Elektronik Müstahsil Makbuzu Uygulaması (E-MM)	179

6. ELEKTRONİK ORTAMDA TUTULACAK DEFTERLERE YÖNELİK UYGULAMALAR.....	180
a. Elektronik Defter Uygulaması (E-DEFTER).....	180
b. Defter Beyan Sistemi.....	184
7. YENİ NESİL ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ (ÖKC) UYGULAMASI.....	185
C. DİĞER KURUMLARLA OTOMASYONA YÖNELİK UYGULAMALAR.....	186
1. ELEKTRONİK BANKA TAHSİLÂTİ SİSTEMİ (EBTİS).....	188
2. ELEKTRONİK TAHSİLÂT SİSTEMİ (E-TAHSİLÂT)	189
3. KAMU ALACAKLARI TAHSİL PROJESİ (KATP)	190
4. ELEKTRONİK HACİZ SİSTEMİ UYGULAMASI (E-HACİZ).....	192
5. HACİZ İHBARNAMELERİ TAKİP PROGRAMI (HİTAP 89)	195
6. KURUMSAL ELEKTRONİK TEBLİGAT SİSTEMLERİ (KETSİS)	196
7. GÜMRÜKLER MÜSTEŞARLIĞI BAĞLANTI SİSTEMİ (GÜMBİS)	196

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK VERGİ İDARESİNDEKİ E-DÖNÜŞÜME İLİŞKİN DEĞERLENDİRME VE GELECEK PROJEKSİYONU

A. GENEL OLARAK	197
B. E-DÖNÜŞÜMÜN ETKİLERİ.....	203
1. E-DÖNÜŞÜMÜN MÜKELLEFLER (İŞLETMELER) ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	204
2. E-DÖNÜŞÜMÜN MESLEK MENSUPLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	206
3. E-DÖNÜŞÜMÜN VERGİ İDARESİ VE ÇALIŞANLARI ÜZERİNDE ETKİLERİ.....	208
C. ENDÜSTRİ 4.0 TEKNOLOJİLERİNİN VERGİ İDARESİNDE KULLANIMI VE GELECEK PROJEKSİYONU.....	210
1. VERİ MADENCİLİĞİNİN VERGİ İDARESİNDE KULLANIMI	211
2. BULUT BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN VERGİ İDARESİNDE KULLANIMI	213
3. BLOK ZİNCİR, NESNELERİN İNTERNETİ VE YAPAY ZEKA TEKNOLOJİLERİNİN VERGİ İDARESİNDE KULLANIMI	214
SONUÇ.....	221

EKLER

Ek 1 : Gelir idaresi Başkanlığı Teşkilat Şeması Ana Hatları.....	227
EK 2 : Türk Vergi İdaresinde Elektronik Uygulamalara İlişkin Genel Tebliğler.....	228
Ek 3 : Elektronik Vergisel Uygulamaların Gelişim Süreci	229
KAYNAKLAR.....	231

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:	E-Devletin Başlıca Modelleri ve Avantajları	41
Tablo 2:	E-Devletin Vatandaş ve Kamu Personeli İçin Yararları	46
Tablo 3:	Geleneksel Devlet ve E-Devlette Vatandaş Kamu Yönetimi İlişkisi	60
Tablo 4:	Bazı Ülkelerin E-Devlet Portalları	70
Tablo 5:	BM E-Devlet Gelişmişlik Endeksi-Yıllara Göre Türkiye'nin Durumu	97
Tablo 6:	Rakamlarla VEDOP Projesi Aşamaları	120
Tablo 7:	2016-2017 yılı M-DOS Sonuçları	121
Tablo 8:	Türkiye Genelinde Yapılan Yaygın ve Yoğun Vergi Denetimi Çalışmaları	129
Tablo 9:	E-Tebliğat Aktif Kullanıcı Durumu ve E-Tebliğat Sayıları	133
Tablo 10:	E-Tebliğat Sayıları ve Sağlanan Tasarruf Miktarı	134
Tablo 11:	Veri Görselleştirme ve Analiz Sisteminin Alt Uygulamaları	145
Tablo 12:	2024 Yılı Bandrollü Ürün İzleme Sistemi Denetim Sonuçları	147
Tablo 13:	KDVİRA Sistemi Sonuçları	150
Tablo 14:	KEYS Evrak Sayıları	156
Tablo 15:	Hazır Beyan Sistemi Mükellef Sayıları ve Beyan Durumları	166
Tablo 16:	E-Fatura Uygulamasına Kayıtlı Kullanıcı Sayıları ve Düzenlenen E-Fatura Sayıları ..	170
Tablo 17:	E-Arşiv Uygulamasından Yararlanan Mükellef ve E-Fatura Sayıları	173
Tablo 18:	E-Defter Uygulamasından Yararlanan Mükellef Sayıları	181
Tablo 19:	Bankalar ve PTT Aracılığıyla Yapılan Tahsilât Sayıları	189

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1:	E-Devlet Yapısı	39
Şekil 2:	E-Devlet / E-Yönetişim Olgunlaşma Modeli	48
Şekil 3:	E-Dönüşüm Katmanları	63
Şekil 4:	Türkiye’de E-Devlet Politikalarının Çerçevesini Belirleyen Plan ve Belgeler	84
Şekil 5:	E-Tebliğat Süreci	131
Şekil 6:	VİMER Tarafından Alınan İhbar Sayıları	136
Şekil 7:	İnternet Vergi Dairesi Kullanıcı Sayıları	159
Şekil 8:	E-Defter Oluşturma ve Berat Yükleme Süreci	182